

LITTERATURSPÅRET 1

2012-12-11

Av: Arkitektur- och designcentrum

Vi jobbar mitt i strömmen av böcker och texter som publiceras om hållbar stadsutveckling och väljer böckerna för Arkitektur- och designcentrum bibliotek och bokhandel. Nu startar vi litteraturspåret på Hållbar stad och bjuder in dig till en dialog om böcker, båda aktuella om hållbara städer och klassiker som ger perspektiv på staden som fenomen.

Den hållbara staden är vårt fokus och målet är att ge dig ett urval ur den stora mängd litteratur som handlar om hållbar utveckling. Vi kommer att välja litteratur i alla dess former, texter av olika svårighetsgrader, från populärt till akademiskt ur ett socialt, kulturellt, ekonomiskt och ekologiskt perspektiv. Det händer att vi hittar böcker där en aspekt är renodlad men det är mer vanligt att flera områden ryms i samma bok. Vi ser ett värde i att leta efter och presentera allt från litteratur om vardagens möjligheter till existentiella frågor om framtiden i världens städer.

Vi kommer att lyfta fram böcker som ger en grund för dig som vill läsa in dig på området, det senaste som kommit ut för dig som vill vara dagsaktuell och avsluta varje krönika med att uppmärksamma en klassiker för att få ett historiskt perspektiv. Den här gången återvänder vi till Walter Benjamin och hans Paris, 1800-talets huvudstad : passagearbetet.

LITTERATURTIPS:

Femton hinder för hållbar stadsutveckling

Delegationen för hållbara städer, 2012

Hur jobbar vi framåt? Delegationen för hållbara städer, tillsatt av regeringen 2008, presenterade sin delrapport Femton hinder för hållbar stadsutveckling i somras.

I rapporten listar de hindren och ger förslag på vad som behöver göras för att Sveriges städer ska hinna ställa om till klimatförändringen. Vad är det som behövs? Rapporten pekar på behovet av helhetslösningar, långsiktighet, investeringar och dialog med medborgarna.

Här tydliggörs också statens roll i arbetet och delegationen föreslår en ny stadspolitik, mer forskning och pilotprojekt som visar vägen.

Det är nu vi formar framtiden.

[Klicka här för att ladda ner hela rapporten i fulltext »](#)

Text: [Lena Wranne](#)

Cities and sustainability : critical concepts in urban studies

Edited by Joan Fitzgerald and Michael Julius Motta jr., 2012, 1736 s

Det här är ett trebandsverk, en antologi, där redaktörerna samlat akademiska texter om hållbara städer publicerade under de senaste femton åren. Texterna har fokus på ekonomi, ekologi och rättvis fördelning i utvecklingen av hållbara städer.

I del I får läsaren följa teoribildningen kring hållbar utveckling med tillbakablickar på viktiga händelser och beslut där Brundtlandrapporten från 1987 är startpunkten. Boken inleds med en fördjupad litteraturoversikt med fokus på texter som rör sig över ämnesgränserna.

Del II samlar praktiska exempel, både de som lyckats och beskrivningar av projekt som stött på problem. Variationen är det intressanta menar redaktörerna. Här finns också en fallstudie över svensk miljöpolitik. Författarna menar att Sverige låter ekonomiska hänsyn gå före miljöhänsyn. Om föregångslandet Sverige gör så här i praktiken, hur ser det då ut i resten av världen undrar de?

Del III handlar om politisk styrning, mätmetoder och utvärderingar. Vad är ett lyckat resultat? Utan tydliga mål och utvärderingar blir det svårt att mäta. Hur många städer har utvecklat styrmedel för att möta klimatförändringen när temperaturen nu är på väg förbi 2 grader?

Text: [Lena Wranne](#)

The spirit of cities : why the identity of a city matters in a global age

Daniel A. Bell and Avner de-Shalit, 2011, 347 s

Hur uttrycks känslan av att höra hemma i en stad? Kan en stad representera något speciellt i fråga om politik och sociala värden som gör den unik, eller blir våra städer alltmer lika i i globaliseringens tidsålder? Och kan man tala om att en stad har en egen själ?

Författarna undersöker nio städer och försöker hitta deras speciella själ genom att vandra omkring och iakttaga och spontant samtala med människor. De har låtit sig inspireras av Walter Benjamins strövtåg i Paris passager som han beskrev som ett mikrokosmos där man kunde utläsa tidsandan.

I bakfickan har de grundlig research om städerna och även personlig erfarenhet av att ha levt i några av dem, men deras ambition är att utan förutbestämda åsikter öppna sig för vad städerna har att berätta.

Du får ta del av ett myller av iakttagelser, intryck och tankar där arkitektur, historia, litteratur, ekonomi och personliga betraktelser vävs samman.

Undersökningen har tagit fyra år och författarnas uppfattning är att varje stad uttrycker sitt eget specifika värde; Montreal-språk, Jerusalem-religion, Hong Kong-materialism, Beijing-politisk makt, Oxford-lärande, New York-ambition, Berlin-tolerans och intolerans, Paris-romantik, Singapore-nationsbyggande.

Text: [Anna Lena Pemer](#)

Den stora förnekelsen

Johan Rockström och Anders Wijkman, 2011, 272 s

"Jag intresserar mig icke för människorna. Jag intresserar mig för människans villkor" skrev Willy Kyrklund genom sitt språkrör Mästaren Ma. Av omsorg om oss alldeles vanliga människor försöker Rockström och Wijkman på motsvarande sätt lyfta vår blick för att se det som omsluter, formar och avgränsar oss. På tung vetenskaplig grund berättas med lätt hand om det långsiktiga miljö- och klimatarbete som vetenskapsvärlden försöker förankra i ekonomiska och politiska makthavares kortsiktigare manövreranden. Det går väl som titeln antyder sådär.

Boken kom ut våren 2011 i kölvattnet av finanskris, Köpenhamnsmöte och intensiv klimatskeptisk lobbning. Nu när den värsta klimatskeptiska retoriken mattats av återstår det svåraste: realpolitik.

Å ena sidan ska ett nytt avtal om utsläppsnivåer av växthusgaser börja gälla 2020, med ett övergångsavtal fram till dess. I förhandlingarna om övergångsavtalet 2013-2020 har USA, Kanada, Ryssland, Japan och Nya Zeeland hoppat av. Kvar på västsidan är EU, Norge, Schweiz och Australien.

Å andra sidan anser de fattigare länderna och de växande ekonomierna – Brasilien, Sydamerika, Indien och Kina – att de inte bidragit till de nuvarande nivåerna av växthusgaser lika mycket som de gamla industriländerna. Som en följd vill de förra inte dela kostnaderna för en omställning och de senare inte minska utsläppen i samma utsträckning som övriga industriländer.

"Den stora förnekelsen" är inte en renodlad klimatbok utan försöker också belysa andra globala miljö- och utvecklingsfrågor som färskvattenfördelning, försurning av världshaven, förlusten av biologisk mångfald, livsmedelsförsörjning och barnafödande i tredje världen. Dessutom försöker författarna skissa på en global hushållning som tar hänsyn till kostnader för den naturkapitalförbrukning som hittills tagits för given. Man uppmärksammar också frånvaron av riskdiskussion på ett område som rör hela mänsklighetens framtid och avslutar det resonemanget med den retoriska frågan: på vilket annat område i samhället skulle man hantera riskfrågan så lättsinnigt som på klimatområdet?

I dagarna utkommer en omarbetad engelsk utgåva av boken. I den har sannolikt en del korrekturfel och upprepningar som uppmärksammats i den svenska utgåvan, korrigerats.

Text: [Christian Hermelin](#)

Critical mass: bicycling's defiant celebration

Edited by Chris Carlsson, 2002, 208 s

Bort med bilarna och fram med cyklarna! Hör du till dem som skulle vilja stämma in i detta upprop? Då kanske det här är rätt läsning för dig. Boken berättar om proteströrelsen Critical mass, som är en slags kupp på hjul mot bilismen och oljeberoendet. Den grundades 1992. I städer över hela världen tar grupper av cyklister över gatorna en gång i månaden i en sorts organiserad happening. De cyklar runt och sjunger, ropar, och visslar för att på så sätt demonstrera mot vår kulturs oljeberoende och dess förödande konsekvenser för vår planet, som luftföroreningar, social alienation, och

städernas utglesning.

Även om miljöbilen skulle bli standard löser det inte problemet med bilismens efterverkningar i form av natur som omvandlas till parkeringsplatser och motorvägar. Cyklar kan däremot representera gemensamt ansvar och hälsosam livsföring. I *Critical mass: bicycling's defiant celebration* skriver och debatterar deltagare från hela världen om 10 års medverkan i revolten. Resultatet är en färgstark bok med fotografier, konst, och berättelser om livsavgörande förändringar.

Text: [Anna Lena Pemer](#)

Energy manual : sustainable architecture

[Manfred] Hegger... ; translation into English: Gerd H. Söffker, 2008, 280 s

"Energy Manual" var den första tunga hållbarhetsbibeln inom arkitekturområdet efter Al Gores globala väckelsefilm "En obekväm sanning" 2006. Boken står sig väl. På 23 sidor i kapitlet "Fundamentals" får man med tysk precision grunder och dilemman i klimatfrågan: jordens energikällor och klimatförhållanden, termodynamikens lagar, sociala och ekonomiska knutar, människans rovdrift på energikällor vars förnyelse ligger bortom vår arts tid på jorden.

Men den vore ingen handbok om den inte huvudsakligen sökte pragmatiska lösningar och förhållningssätt inom byggandet. Med avstamp i kapitel om byggnadsskal, drift och material förs läsaren via möjliga strategier till välillustrerade byggda exempel.

Text: [Christian Hermelin](#)

Bilder av framtidsstaden : tid och rum för hållbar utveckling

Anders Gullberg, Mattias Höjer, Ronny Pettersson, 2007, 574 s

Hur kan vardagslivet se ut i en hållbar stad 2050, om knappt 40 år? Du får ta del av sex bilder av hur Stockholm skulle kunna se ut och fungera beroende på hur vi väljer att utveckla staden ekologiskt. I exemplen finns stadskärnan, förortererna och en låg ytterstad och människor rör sig i olika tempon, lugnt eller med puls.

Hur vi bygger våra bostäder, tar oss till jobbet, löser livspusslet med barn och gamla, köper mat och annat, allt finns med och det som varierar är tid, teknik och energiåtgång. Boken sammanfattar projektet [Husus](#), ett samarbete kring människors energianvändning i ett lokalt och globalt perspektiv genomfört av Kungliga tekniska högskolan, Totalförsvarets forskningsinstitut och Stockholms universitet 1997-2005.

Text: [Lena Wranne](#)

KLASSIKERN:

Paris, 1800-talets huvudstad : passagearbetet

Walter Benjamin ; utgivare: Rolf Tiedemann ; urval, översättning, kommentarer: Ulf Peter Hallberg. – 1990-1992, 1048

s.

Walter Benjamin var en tysk filosof, litteraturkritiker och litteraturhistoriker. Han var inspirerad av judisk mystik och politisk vänsterradikalism. När Hitler kom till makten 1933 flydde han till Paris och blev djupt fascinerad av staden, där han sedan vistades i många år.

I hans mest betydande verk *Paris, 1800-talets huvudstad: Passagearbetet* träder han fram som den intellektuelle flanören vars observationer låg till grund för en av vår tids mest betydande moderna klassiker. Verket kom till när han rörde sig runt i staden och samlade intryck för att ta pulsen på samtiden; det moderna. Särskilt intresserad var han av Paris passager och dess folkliv. Passagerna kan ses som föregångare till vår tids gallerior och uppfattades av Benjamin som en metafor för rörelsen från det gamla till det nya. Vari låg då det moderna och hur kom det till uttryck? Han menade att framtiden och det nya låg dolt under det klassiska kulturarv som också kännetecknade Paris.

Passagearbetet förmedlar en tanke- och associationsprocess som är lika rörlig och fragmentarisk som hans flanerande där hans stora kunskaper om historia, filosofi och litteratur flätas samman med de intryck han fick av Paris vardags – och gatuliv. Benjamin såg staden som rum; dels det fysiska yttre rummet, dels det inre mentala rummet med sina drömbilder, där mode och konsumtionsvaror blir visuella symboler för dessa drömmar. Han undersökte inte de kommersiella stadsrummen som en sociolog utan såg dem genom ett existentiellt och historiefilosofiskt filter. Passagearbetet förblev oavslutat och utgavs först efter hans död. Benjamin tog sitt liv under en flykt över den fransk-spanska gränsen 1940.

Text: [Anna Lena Pemer](#)